

ΚΕΔΙΣΑ ΚΕΔΙΣΑ

**ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΑΝΑΛΥΣΕΩΝ
CENTER FOR INTERNATIONAL STRATEGIC ANALYSES**

**ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΕΜΟΣ:
ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΗΣ
ΕΝΝΟΙΑΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ
ΠΟΛΕΜΟΥ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ**

Σταυριανή Σάγου

Ερευνητική Εργασία Νο. 133

Δ/νση: Φίλωνος 35, 18531 Πειραιάς

Τηλ. : 211-7201886

web site: www.kedisa.gr

E-mail: info@kedisa.gr

ΚΕΔΙΣΑ ΚΕΔΙΣΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΑΝΑΛΥΣΕΩΝ
CENTER FOR INTERNATIONAL STRATEGIC ANALYSES

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΕΔΙΣΑ

Δρ. Ανδρέας Γ. Μπανούτσος	Πρόεδρος
Δρ. Παναγιώτης Σφαέλος	Αντιπρόεδρος & Δ/ντης Ερευνών
Γεώργιος Κουκάκης	Γενικός Γραμματέας
Αργέττα Μαλιχουτσάκη	Οικονομική Διαχειρίστρια
Βασιλική Καντιώτη	Μέλος
Μαρία Ντάμπου	Μέλος
Αικατερίνη Μαρούκη	Μέλος

© 2026 Center for International Strategic Analyses (KEDISA, All Rights Reserved)

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without permission of the publisher

Δ/νση: Φίλωνος 35, 18531 Πειραιάς

Τηλ. : 211-7201886

web site: www.kedisa.gr

E-mail: info@kedisa.gr

ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΕΜΟΣ: ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
ΑΠΟΨΕΙΣ ΜΕΛΕΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΗ.....	2
ΣΧΟΛΗ ΣΚΕΨΗΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΜΕΛΕΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΗΝ.....	3
ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΗ ΣΧΟΛΗ ΣΚΕΨΗΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΑΡΞΙΣΜΟ.....	3-4
ΑΠΟΨΕΙΣ ΜΕΛΕΤΗΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΟΝΣΤΡΟΥΚΤΙΒΙΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΣΚΕΨΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ.....	4
ΑΠΟΨΕΙΣ ΜΕΛΕΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ.....	4-5
ΚΑΙ ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	5
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	6

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η συγκεκριμένη έρευνα εστιάζει στην ανάλυση της έννοιας της ασφάλειας καθώς και στην έννοια του πολέμου σχετικά με το πώς διαδίδεται στα κράτη. Αρχικά ως ασφάλεια ορίζεται η αποφυγή επικίνδυνων πράξεων η απειλών οι οποίες ενδέχεται να λάβουν διάφορες μορφές όπως πολιτικές, κοινωνικές, οικονομικές κτλ. Κατά καιρούς η ασφάλεια έχει αποδοθεί με διαφορετικές προσεγγίσεις σε πολιτικά ρεύματα όπως ο φιλελευθερισμός και ο ρεαλισμός, ο μαρξισμός και ο κονστρουκτιβισμός.

Επίσης ιδιαίτερη μνεία γίνεται και στην απόδοση της έννοιας του πολέμου. Συνήθως αυτό το φαινόμενο ταξινομείται σε κάποια επίπεδα όπως σε πρώτη φάση ο πόλεμος αφορά το άτομο το οποίο ενδεχομένως κατέχει κάποια ηγετική ανώτερη θέση και λαμβάνει κάποιες αποφάσεις που καθορίζουν το μέλλον της χώρας του. Ακόμα και το κράτος λόγω διαφόρων κανόνων και θεσμών που διαθέτει να αναγκάζουν άλλα κράτη να έρχονται σε αντίθεση με αυτό και επιλέγουν ως μέσο τον πόλεμο. Δυο μελετητές έδωσαν έναν διαφορετικό ορισμό για την έννοια του πολέμου. Ο Bull είπε ότι ο πόλεμος είναι μία οργανωμένη βία μεταξύ πολιτικών οντοτήτων. Από την οπτική του Clausewitz ο πόλεμος είναι η συνέχεια της πολιτικής με άλλα μέσα αλλά και μία ισχυρή πράξη που αποσκοπεί από τους εχθρούς την εκπλήρωση των επιθυμιών μας. Στην πορεία η έρευνα θα εξετάσει τις αιτίες του πολέμου όπως άμεσα(immediate), βαθύτερα(underlying), ειδικά(efficient), γενικά(permissive) αναγκαία(necessary) και επαρκή (sufficient). Πολλές φορές ένας πόλεμος μπορεί να ξεκινήσει λόγω του ότι μία χώρα επιθυμεί να αναδείξει την δική της ταυτότητα αλλά πάντοτε υπάρχει η πιθανότητα να οδηγηθεί ένα κράτος σε οικονομική κατάρρευση.

ΑΠΟΨΕΙΣ ΜΕΛΕΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΡΕΑΛΙΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΣΚΕΨΗΣ

Σε πρώτο επίπεδο θα πρέπει να αναλυθεί στο πώς αποδίδεται η έννοια της ασφάλειας στην ρεαλιστική σχολή σκέψης. Διάφοροι μελετητές έκαναν κάποιες αναφορές ως προς αυτό το θέμα. Ο Edward Smith (βλ.σελ 14 από *International Security Studies*) υποστήριξε ότι στην ρεαλιστική σχολή τα κράτη προσαρμόζονται σε ένα σύστημα αναρχίας το οποίο προκύπτει μέσα από συγκρούσεις μεταξύ τους. Ο Smith θεωρεί ότι ο μόνος λόγος για να εδραιωθεί η ασφάλεια είναι να αυξηθεί ο στρατός τους. Στην ουσία ο ρεαλισμός έχει στόχο να ορίσει την ασφάλεια με έναν χαρακτήρα κρατικό και να τονίσει τον επιθετικό χαρακτήρα των χωρών στον τομέα της παγκόσμιας πολιτικής. Ωστόσο για την αντιμετώπιση ζητημάτων που αφορούν τις διεθνείς σχέσεις κατά τον Smith ο ρεαλισμός είναι μια σημαντική σχολή καθώς επιλύει ζητήματα ασφαλείας.

Επίσης θερμοί υποστηρικτές της ρεαλιστικής σχολής ήταν ο Μακιαβέλλι, ο Λεβιάθαν, ο Ρουσσώ, ο Θουκυδίδης και ο Χομπς(Baylis,Smith and Owens)οι οποίοι επίσης τόνισαν την επιθετική φύση της παγκόσμιας πολιτικής στον τομέα της ασφάλειας. Άλλοι μελετητές όπως ο Colin Elman τόνισε στο ότι ο ρεαλισμός πάνω στην μελέτη της ασφάλειας άσκησε μεγάλο αντίκτυπο παρά την τάση αναρχίας, συγκρούσεων και επιθυμία κυριαρχίας που κατείχε. Στην πορεία ο συγγραφέας δίνει κάποιες αναφορές σχετικά με τον κλασικό

ρεαλισμό. Επισημαίνει ότι ανέκαθεν τα κράτη επιθυμούν να κυριαρχήσουν στην διεθνή σκηνή και αυτή η θέληση προκύπτει από την ανθρώπινη συμπεριφορά. Οι κλασικοί ρεαλιστές πίστευαν ότι λόγω του ότι σε κάθε κράτος είναι πιθανόν να υπάρχει έλλειψη διακυβέρνησης οδηγώντας τους ανθρώπους να προσφεύγουν σε πολέμους και η εξωτερική πολιτική που εφαρμόζουν μπορεί να έχει αρνητικά αποτελέσματα(Spirtas 1996 p.387-400).

Ο Hans Morgethau επισημαίνει ότι ένα πολιτικό πρόσωπο θα πρέπει να λύνει οποιοδήποτε πρόβλημα προκύπτει στην εξωτερική του πολιτική και να βρίσκει τις απαραίτητες λύσεις για να ρυθμίσει το πρόβλημα με σωστούς τρόπους(Morgethau 1985:5). Ο Kenneth Waltz από την άλλη πλευρά στην *Θεωρία της Διεθνούς πολιτικής*(1979:77) θεωρεί ότι τα συστήματα πολιτικού χαρακτήρα διέπονται από κάποιες δομές όπως διαχωρισμός τάξη είτε αναρχικής είτε ιεραρχικής ,το είδος των μονάδων καθώς και η κατάταξη των ικανοτήτων(Waltz 1979:88-89) Επιπλέον ο Mearsheimer υποστήριξε ότι η αναρχία προέρχεται από πέντε ενέργειες. Η πρώτη ενέργεια είναι ότι τα ισχυρά κράτη διαθέτουν πολλά στρατιωτικά μέσα τα οποία μπορούν να καταστρέψουν τα λιγότερο αδύναμα κράτη. Τα λιγότερο ισχυρά κράτη δεν μπορούν να γνωρίζουν τις επιθυμίες άλλων κρατών. Κατά τον Mearsheimer στόχος των μεγάλων κρατών ήταν η επιβίωση τους και για να πετύχει έπρεπε να μεγαλώσουν την ισχύ τους(Mearsheimer 30-31) (2001:32-36). Κατά τον υποστηρικτή του ρεαλισμού η ασφάλεια για να εδραιωθεί χρειάζεται η δημιουργία μιας μεγαλύτερης δύναμης ενός κράτους η οποία να ξεπερνά τις δυνάμεις άλλων κρατών.

ΑΠΟΨΕΙΣ ΜΕΛΕΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΗ ΣΧΟΛΗ ΣΚΕΨΗΣ

Αρχικά οι ρεαλιστές δεν πιστεύουν ότι χρειάζονται οι διεθνείς θεσμοί για να πετύχει η ασφάλεια. Οι φιλελεύθεροι όμως θεωρούν ότι η δημιουργία διεθνών θεσμών είναι απαραίτητη για την απόδοση της ασφάλειας στα κράτη. Αυτή την άποψη τους την στηρίζουν στο γεγονός ότι οι διεθνείς θεσμοί λειτουργούν σε ένα περιβάλλον συνεργασίας προκειμένου να επιλύουν προβλήματα σε περίπτωση που υπάρξει δίλημμα ασφάλειας. Η συγκεκριμένη σχολή σκέψης υποστηρίζοντας την λογική του Κάντ θεωρεί ότι η εγκαθίδρυση δημοκρατίας στα κράτη βοηθά στην προώθηση της ασφάλειας. Ο φιλελευθερισμός υποστήριξε την άποψη ότι δεν προκύπτουν συχνά πόλεμοι μεταξύ των δημοκρατικών κρατών και επιλύουν τις διαφορές τους χωρίς την χρήση βίας σε αντίθεση με τους ρεαλιστές που υποστηρίζουν ότι η πολιτική του κράτους είναι ένας πόλεμος μεταξύ των κρατών. Για τον φιλελευθερισμό σημαντικό είναι τα κράτη να δείχνουν εμπιστοσύνη το ένα με το άλλο και να αποβάλλουν τον φόβο αναμεσά τους. Η ασφάλεια στα κράτη συμβάλλει στην εξισορρόπηση ισχύος και συμφερόντων. Με αυτή την τακτική μειώνεται η εξάπλωση της αναρχίας και αφομοιώνεται η διεθνής ασφάλεια.

Ένας από τους σημαντικότερους φιλελεύθερους μελετητές που ασχολήθηκαν με την απόδοση της ασφάλειας ήταν ο Immanuel Kant. Ο φιλόσοφος πίστευε ότι τα κράτη που έχουν δημοκρατικό χαρακτήρα λειτουργούν σαν 'παραγωγοί ειρήνης' μη έχοντας προθέσεις πολέμου(Cornilia Navari Security Contributors). Στην πορεία ο Καντ έδωσε

έμφαση στην απόδοση ισορροπίας δυνάμεων και θεώρησε ότι για τα δεδομένα της εποχής του δεν είχε πάντοτε ειρηνευτικό χαρακτήρα. Η σκέψη για την εξισορρόπηση δυνάμεων άνηκε στα κράτη όπου κάθε ηγεμόνας επιδίωκε την ειρήνη στα δικά του εδάφη.(*Kant 1991b*). Από την άλλη πλευρά ο Ρουσσώ συμφωνούσε με την γνώμη του Καντ σχετικά με την ισορροπία δυνάμεων καθώς κάθε χώρα οργανώνει συμμαχίες ελέγχοντας την δύναμη της κάθε μίας. Αυτή όμως ή πρωτοβουλία συχνά δεν οδηγούσε στην επίτευξη ειρήνης και ασφάλειας αλλά σε επιλύσεις διαφορών μεταξύ τους(*Rousseau 1917*). Οσον αφορά όμως την σχολή του νεοφιλελευθερισμού ο Edward Smith τόνισε ότι η οικονομική συνεργασία μεταξύ των κρατών μπορεί να λάβει οικονομικό χαρακτήρα προκειμένου με αυτόν τον τρόπο να πετύχει η ασφάλεια. Επιπλέον όταν ένα κράτος έχει ισχυρή δύναμη σε στρατιωτικό επίπεδο τότε ασκεί μεγαλύτερη οικονομική επιρροή από όλα τα κράτη(*Keohane και Nye 2001*).

Πέρα από αυτές τις απόψεις αξίζει να αναφερθεί στο κομμάτι του φιλελευθερισμού και το 'δίλημμα ασφάλειας'. Πάνω σε αυτό το θέμα εστίαζε ο John Herz που σύμφωνα με τον μελετητή είχε αρνητικό αντίκτυπο στα κράτη γιατί το καθένα ήθελε να καλύψει τις δικές του επιθυμίες για ασφάλεια προκειμένου να πετύχουν την ειρήνη στο εσωτερικό τους.(*Herz 1950*). Με άλλα λόγια το δίλημμα ασφάλειας δεν οδηγεί στην αποτελεσματική διαχώριση ανάμεσα στην επιθετική και αμυντική συμπεριφορά των χωρών. Υπάρχουν όμως κάποιες αντίθετες απόψεις σχετικά με την ερμηνεία του όρου του διλήματος ασφάλειας . Συχνά το δίλημμα ασφάλειας δεν μετακινεί τις χώρες σε ένα καθεστώς αναρχίας αλλά γενικότερα λαμβάνεται σαν ένα θέμα αντίληψης και συμπεριφοράς(*Buzan and Hansen 2009:33*).

ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΑΡΞΙΣΜΟ

Κατά τον μαρξισμό η έννοια της ασφάλειας αναφέρεται στην χειραφέτηση του κάθε ατόμου. Το κράτος σύμφωνα με αυτή την σχολή δεν παίζει από μόνο του σημαντικό ρόλο για την ανάδειξη της ασφάλειας. Ένα άτομο μπορεί να χειραφετηθεί λόγω των διαφορετικών αντιλήψεων που αντιλαμβάνεται την πραγματικότητα. Σύμφωνα με τους Baylis Smith and Owens Ο Μαρξισμός σε πρώτο στάδιο ως θεωρία αναπτύχθηκε μετά το τέλος κυριαρχίας του Κομμουνιστικού Κόμματος. Σε γενικά πλαίσια η θεωρία του Μαρξισμού εστιάζει περισσότερο σε αναλύσεις που αφορούν τον καπιταλισμό. Ένας μελετητής της μαρξιστικής σχολής ο Gramsci εστίασε σε τρόπους κατά τους οποίους λειτουργεί το πολιτικό σύστημα μέσω της ηγεμονίας. Από την άλλη πλευρά ο Cox συμφώνησε με τις ενέργειες του Gramsci και προσπάθησε να αποδώσει στην ηγεμονία έναν περισσότερο διεθνή χαρακτήρα. Ο Andrew Linklater προσπάθησε να καθορίσει τον διεθνή χαρακτήρα της κοινότητας.

ΑΠΟΨΕΙΣ ΜΕΛΕΤΗΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΝΣΤΡΟΥΚΤΙΒΙΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΣΚΕΨΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

Στον κονστρουκτιβισμό υπάρχει η άποψη ότι η ασφάλεια εξαρτάται από τους δρώντες. Οι δρώντες κυρίως δημιουργούν την ασφάλεια μέσα από γνώσεις και ιδέες που διαθέτει καθένας από αυτούς. Εξαιτίας των προσόντων που έχουν οι δρώντες διαμορφώνουν στον τομέα της ασφάλεια έναν περισσότερο ουσιώδη και κοινωνικό χαρακτήρα. Σύμφωνα με τον Matt McDonald ο κονστρουκτιβισμός διαδόθηκε το 1980. Ο McDonald πίστευε ότι η θεωρία αυτή έχει κοινωνική υπόσταση. Κατά τον Mearsheimer(1994/5) οι μελετητές αυτής της σχολής δεν ασχολήθηκαν με λεπτομέρεια για την απόδοση της ασφάλειας όπως οι προηγούμενες σχολές σκέψης. Για παράδειγμα ο ρεαλισμός υποστήριξε ότι η παγκόσμια πολιτική λειτουργεί με βάση τους κανόνες πολιτικής ασφάλειας και εξουσίας. Ο κονστρουκτιβισμός όμως δεν εστιάζει σε θεσμούς πολιτικής εξουσίας αλλά σε μεθόδους που αφορούν την σωστή διαχείριση των ανταγωνισμών ανάμεσα στα κράτη. Σύμφωνα με την Karin Fierke (2007:56) η ασφάλεια έχει κοινωνική υπόσταση. Επιπλέον η ασφάλεια δίνει βαρύτητα στις αξίες του συνόλου χωρίς όμως να διευκρινίζονται για το ποιες είναι αυτές οι αξίες δηλαδή από πού προέρχονται και τί αντιπροσωπεύουν. Ίσως βέβαια να προέρχονται από ένα σύστημα απειλών (McDonald 2002).

Γενικότερα οι υποστηρικτές του κονστρουκτιβισμού δεν προτιμούν να αποδίδουν πολύ λεπτομερείς έννοιες για την ασφάλεια. Κατά τον TedHorf(1998) δεν θα πρέπει να γίνονται αναλυτικές υποθέσεις σχετικά με την προέλευση της απειλής. Για τον μελετητή σε επίπεδο παγκόσμιας πολιτικής οι αρχηγοί μιας οποιαδήποτε χώρας έχουν την τάση να χαρακτηρίζουν άλλες χώρες φιλικές και άλλες εχθρικές απέναντι τους. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι άλλοι μελετητές του κονστρουκτιβισμού κάνουν διαχωρισμό μεταξύ της ταυτότητας και ασφάλειας. Οι κονστρουκτιβιστές όσον αφορά την περιφερειακή ασφάλεια έδιναν βάση στην δημιουργία κανόνων και απόψεων στο καθεστώς Χουσεΐν που αποτέλεσε απειλή για τα υπόλοιπα κράτη. Από μία άλλη οπτική η ασφάλεια ορίστηκε ως “παχύ σημαίνον”(Huysman 1998) που σημαίνει ότι δεν εστιάζει την προσοχή της στο κοινωνικό και πολιτικό σύστημα αλλά δίνει βαρύτητα στις κυρίαρχες αξίες της.

ΑΠΟΨΕΙΣ ΜΕΛΕΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Κατά τον συγγραφέα Ηρακλείδη ως πόλεμος ορίζεται ως μία επιθετική συμπεριφορά των κρατών και αυτό επιτυγχάνεται μέσω της χρήσης πυρηνικών όπλων(βλ. Σελ 93 κεφάλαιο 5). Ένας πόλεμος μπορεί να λάβει διάφορους χαρακτηρισμούς είτε να είναι διεθνής είτε να είναι εσωτερικός. Επίσης ένας πόλεμος μπορεί να λάβει και διακρατική μορφή. Αυτό κατά τον συγγραφέα σημαίνει ότι πάντοτε υπάρχει ένας διαχωρισμός ο οποίος είναι αμυντικός και επιθετικός. Στην πορεία αναφέρονται άλλα είδη πολέμου όπως θρησκευτικοί, ιμπεριαλιστικοί-αποικιοκρατικοί όπως για παράδειγμα τα κράτη της Ευρώπης που υπέταξαν την Βόρεια και Νότια Αμερική καθώς και μέρη της Ασίας. Ως τελευταία κατηγορία πολέμου ο συγγραφέας παρουσιάζει τον ολοκληρωτικό πόλεμο που η έναρξη του έχει ως στόχο την εδραίωση κυριαρχίας μιας Μεγάλης Δύναμης. Ως παράδειγμα αναφέρει τον α

και β Παγκόσμιο Πόλεμο. Οσον αφορά το κομμάτι της ένοπλης βίας υπάρχει η διάκριση μεταξύ συμβατικών και πυρηνικών πολέμων.

Τα αίτια του πολέμου προκάλεσαν το ενδιαφέρον σε πολλούς μελετητές ήδη από τα αρχαία χρόνια όπως τον Ηρόδοτο και τον Θουκυδίδη(βλ.σελ 96 Ηρακλείδης) Σε αυτή την εποχή υπήρξε εστίαση σε θέματα προέλευσης , έναρξης και δικαιολόγησης του πολέμου. Ο Carl Von Clausewitz θεώρησε ότι ο πόλεμος αποτελεί την συνέχιση της πολιτικής με άλλα μέσα όπως αναφέρθηκε στο εισαγωγικό μέρος της εργασίας. Αυτό σημαίνει ότι η ίδια η χώρα επιλέγει τον τρόπο που θα ενεργήσει ενάντια ενός άλλου κράτους για να πετύχει τους στόχους και τις επιθυμίες του .Επιπλέον άλλοι λόγοι για τους οποίους γίνεται η επιλογή του πολέμου ήταν η μείωση δύναμης του αντιπάλου, η οικονομική ανάπτυξη, εδραίωση στρατιωτικής ασφάλειας. Επιπλέον κυριαρχεί η άποψη ότι κατά τους ρεαλιστές ένας πόλεμος μπορεί να ξεκινήσει ανάμεσα σε δύο κράτη όταν θέλουν να πετύχουν τα συμφέροντα τους με κίνητρο τις διαπραγματεύσεις. Ως παράδειγμα τέτοιου πολέμου αναφέρεται εκείνος που ξεκίνησε ο Αδόλφος Χίτλερ το 1939(*Weinberg 1994*) καθώς και η εισβολή στο Κουβέιτ το 1990(*Freedman and Karsh 1993*). Κατά τον Jervis οι χώρες που επιδιώκουν ασφάλεια επιλέγουν τον πόλεμο ως μέσο(βλ.σελ 97 Leny Thomson).Τέλος ένας πόλεμος μπορεί να ξεκινήσει χωρίς να το περιμένει κάποιο κράτος η να το επιδιώκει (George 1991).

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Σε γενικά πλαίσια πολλοί μελετητές έδωσαν ιδιαίτερη βαρύτητα σχετικά με την διατύπωση της ασφάλειας και του πολέμου. Πάντοτε σε όλα τα κράτη ανεξαιρέτως με το πέρασμα των χρόνων θα υπάρξει η ανάγκη ασφάλειας από απειλές και κινδύνους που μπορεί να προκύψουν. Οι κίνδυνοι κατά κύριο λόγο προέρχονται μέσα από την έναρξη ενός πολέμου οποιαδήποτε κατηγορίας είτε είναι εσωτερικός είτε είναι διεθνής κτλ. Συνήθως ένας πόλεμος προκύπτει από αποφάσεις και επιθυμίες όχι μόνο μιας χώρας αλλά του ατόμου και κατέχει ανώτερη πολιτική θέση προκειμένου να καλύψει δικά του συμφέροντα η ίσως να αποκτήσει συμμάχους και να λάβει μεγαλύτερη εξουσία όπως αναφέρθηκε παραπάνω.

Για την αντιμετώπιση αυτού του φαινομένου υπήρξαν κάποιοι οργανισμοί όπως πχ ο ΟΗΕ(Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών) στόχευε στην εδραίωση ειρήνης και ασφάλειας σε παγκόσμιο επίπεδο και στην εξάλειψη ένοπλης βίας(βλ.σελ305 *Bruce Pilbean*). Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Χάρτης προσέφερε την δυνατότητα στον ΟΗΕ να δημιουργεί κυριαρχίες για να αντιμετωπίζει τις συγκρούσεις μεταξύ των κρατών όπως επίσης και την επέκταση βίας. Κατά τον Pilbean ο ΟΗΕ πάντοτε έχει ως στόχο την προσφορά βοήθειας σε κράτη για την αποφυγή των συγκρούσεων. Παρόλα αυτή η ενέργεια δεν είχε πάντοτε θετικά αποτελέσματα καθώς υπήρξε πίεση από την πλευρά του οργανισμού για ατομική παρέμβαση προστασίας δόγματος. Τέλος καταλαβαίνουμε ότι η επίλυση συγκρούσεων και η εδραίωση ασφάλειας δεν είναι εύκολη υπόθεση και απαιτείται κατοχύρωση συμφωνίας από όλες τις πλευρές.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Jack S Levy and William Thomson "CAUSES OF WAR" Wiley-BlackWell A John Wiley&Son Ltd Publication

Paul D Williams 'SECURITY STUDIES AN INTRODUCTION 2008" Routledge Taylor & Francis Group London and New York

Baylis Smith and Owens: Tha Globalization of World Politics 5ed Revision Guide by Shanice Rattan

Peter Hough,Shahin Malik, Andrew Moran Bruce Pilbean "International Security Studies" Theory and Practice

John Baylis , Steve Smith, Patricia Owens "The Globalization of World Politics" An Introduction of International Relations Eighth Edition Oxford

Αλέξιος Ηρακλείδης "Διεθνείς Σχέσεις και Διεθνής Πολιτική" Προπτυχιακό Εγχειρίδιο 2015 εκδόσεις Κάλλιπος